

Тестування програмного забезпечення

Викладач: к.т.н. Шитікова Олена Вікторівна

Лекція 3

ВЕБТЕСТУВАННЯ ТА ЧЕК-ЛІСТИ

Поняття вебтестування та основні підходи

Компанії та окремі користувачі все більше залежать в своїй роботі від вебдодатків (web-applications), які дуже динамічні, а їх функціональні можливості постійно зростають.

Безперервно зростає і потоковий трафік засобів інформації і запитів, які формуються переносними та вбудованими пристроями. Вебдодатки стають все більш поширеними і більш складними, граючи, таким чином, основну роль в більшості онлайн-проектів.

Як і у всіх системах, що ґрунтуються на взаємодії між клієнтом і сервером, вразливості вебдодатків зазвичай виникають із-за некоректної обробки запитів клієнта чи недостатньої перевірки вхідної інформації зі сторони розробника.

Поняття вебтестування та основні підходи

Важливою особливістю вебтестування є часові рамки. Якщо при тестуванні програмного забезпечення в тестувальника є місяці (інколи роки), то у вебтестувальника є лише дні і тижні (в кращому випадку) на тестування запропонованого сайту.

Отже, якщо при тестуванні програм дозволяється і потрібно формувати детальні плани тестування, описувати тестові випадки на основі отриманої від розробника документації, то при тестуванні вебсторінок це може значно продовжити строки публікації матеріалів в мережі Інтернет. Таким чином, на вебтестування може виділятися до 50% загального бюджету і часових ресурсів.

Поняття вебтестування та ОСНОВНІ ПІДХОДИ

Вебтестування (Web-testing) – тестування програмного забезпечення, сфокусоване на вебдодатках (web-applications), яке здійснюється з застосуванням систем, що використовують вебтехнології (web-basedsystem), та вирішують такі питання як: безпека вебдодатків, базова функціональність сайту, доступність користувачам тощо.

Поняття вебтестування та ОСНОВНІ ПІДХОДИ

Вебдодатки (Web-applications) – клієнт серверний додаток, в якому клієнтом виступає браузер, а сервером – вебсервер.

Вебсайт (Website) – система з декількох сторінок, що мають одну адресу в мережі Інтернет.

Верстка (Layout) – етап дизайну сторінки сайту, що представляє собою просторове розміщення на ній текстових елементів і графічних зображень відповідно до концепції оформлення ресурсу.

Вебдизайн (Web-design) – галузь веброзробки, а також різновид дизайну, до завдань якої входить проєктування вебінтерфейсів (Web UI) для сайтів або вебдодатків.

Етапи тестування (Stages of testing)

1. Вивчення документації (Documentation) – вивчається отримана документація, аналізується функціонал за технічним завданням, кінцеві макети сайту і складається план тесту для подальшого тестування. Необхідно визначити цілі сайту і споживачів сайту.

2. Тестування верстки (Layout testing) – перевіряється розташування елементів, відповідність їх позицій наданим макетам, а також перевіряється оптимізація зображень і графіки. Завершивши перевірку на валідність, фахівець приступає до перевірки на кроссбраузерність, тобто перевіряє працездатність сайту в різних браузерах та при різних параметрах налаштувань екрану.

Етапи тестування (Stages of testing)

3. Функціональне тестування (Functional testing) – процес верифікації відповідності функціонування продукту його початковим специфікаціям і представляє найбільш тривалий етап перевірки ресурсу.

Перевіряється весь описаний функціонал:

- посилання;
- бази даних;
- кешування;
- фрейми;
- аудіо і відео;
- включення або відключення куків (cookie).
- форми;
- секретність;
- перевірка роботи з браузером;
- анімація;
- друк;

Етапи тестування (Stages of testing)

4. Тестування практичності / простоти використання (Usability testing) – проводиться для оцінки зручності продукту у використанні:

– тестування навігації (Test for navigation) - вебсайт повинен бути простим у використанні, інструкції повинні бути зрозумілими і головне меню повинно бути передбаченим на кожній сторінці і бути послідовним;

– перевірка вмісту (Content checking) – зміст має бути логічним і простим для розуміння без орфографічних помилок, без використання кольорової гами, яка дратує користувачів.

Етапи тестування (Stages of testing)

Тестування практичності одне з найдорожчих, тому що найбільш цінну інформацію можна отримати тільки від реальних користувачів, спостерігаючи за їх роботою з сайтом. Такі дослідження вимагають дорогої інфраструктури і тимчасових витрат, їх складно автоматизувати. Тестування практичності / простоти використання (usability testing) частково перетинається з тестуванням якості виконання сайту і зручності інтерфейсу.

Етапи тестування (Stages of testing)

5. Тестування безпеки (Security testing) – перевіряється доступ користувача до службових/закритих сторінок, а також проводиться перевірка захисту всіх критично важливих сторінок (наприклад, розділу адміністрування сайту) від зовнішнього впливу і включає наступні дії:

- виявлення помилок в кодї сайту та програмному забезпеченні сервера;
- виявлення наявності таких вразливостей, як SQL Injection або ін'єкція XSS (Cross SiteScripting), PHP includes, биті посилання (broken links);
- тестування на стійкість до комбінованих методів атак і нестандартних технік зламування.

Етапи тестування (Stages of testing)

На відміну від інших тестів, тестування безпеки слід проводити регулярно. Крім того, тестуванню піддається не тільки сам сайт або вебдодаток, а весь сервер повністю – і вебсервер, і операційна система, і всі мережеві сервіси. Як і у випадку інших тестів, програма «прикидається» реальним користувачем-хакером і намагається застосувати до сервера всі відомі методи атаки і перевіряє всі вразливості. Результатом роботи буде звіт про знайдені вразливості та рекомендації щодо їх усунення. Зазвичай такі сканери безпеки продаються як самостійний продукт.

Етапи тестування (Stages of testing)

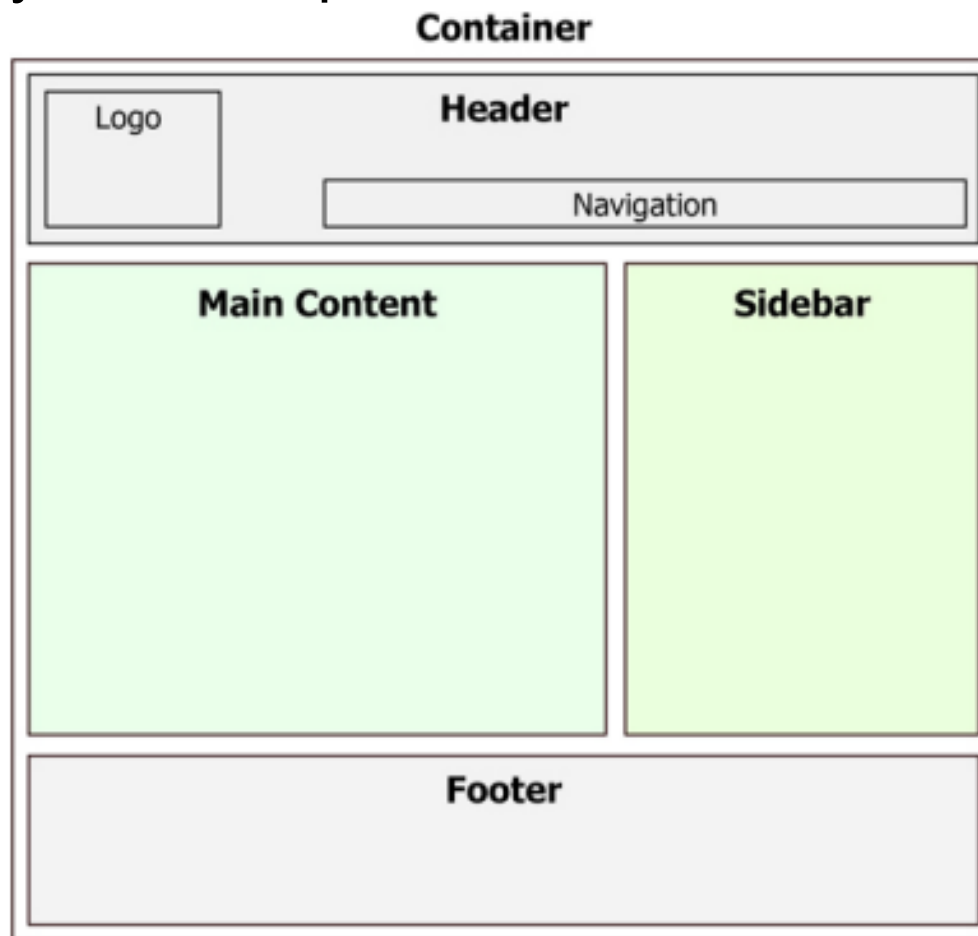
6. Тестування продуктивності сайту (Performance testing) Проводиться з метою визначення швидкодії сайту або частини під певним навантаженням.

Тестування продуктивності включає в себе наступні види тестування продуктивності:

- Навантажувальне тестування;
- Тестування швидкодії

Анатомія вебсторінки

Елементи вебсторінки забезпечують життєво важливу і естетичну функцію сторінки.

Тестування верстки

1. Візуальна частина. Тестування проводиться в одному з найчастіше використовуваному браузері в наступній послідовності:

- перевіряються помітні оку поламані блоки, невідповідність кольору, некоректне відображення тексту навколо зображень;
- точність відповідності макету;
- перевіряється сітка (вертикальні/горизонтальні вирівнювання).
- сайт перевіряється в різних розширеннях.

Тестування верстки

- перевіряється зменшення розмірів вікна менше мінімального по технічному завданню – не повинно нічого «ламатися», фони не повинні «розпливатись»;
- перевіряється масштабування сторінки. У розумних масштабах (діапазон 75-150%) сторінка повинна виглядати без візуальних неточностей;
- перевіряється чи нормально підсвічуються поля у фокусі;
- перевіряється чи нормально підсвічуються поля з помилками.

Тестування верстки

2. Доступність включає наступні етапи:

- чи виділяється текст в текстових блоках;
- чи натискаються «клікабельні» елементи;
- чи встановлюється фокус в поля форм;
- в ідеальному випадку всі активні елементи повинні реагувати на наведення, не доступні/неактивні – не повинні;
- клікабельні елементи, призначення яких не очевидно, повинні бути забезпечені підказками (title);

Тестування верстки

- лого на головній сторінці посиланням бути не повинно, на всіх внутрішніх сторінках – повинно;
- перевірка друку сторінки (якщо було в ТЗ);
- написи (особливо логотип і головне меню сайту) повинні залишатися читабельними, для всіх інформаційних картинок повинні бути присутні підписи;
- працездатність при вимкненому JavaScript. Весь критично важливий функціонал сайту повинен бути доступний без JS.

Тестування верстки

3. Коректна робота при введенні реального тексту, надійність верстки.

Верстка повинна «тягнутися», не розвалюватися та не втрачати дизайнерський вигляд при зміні контенту на сторінці. Контенту може бути більше або менше, ніж на макеті:

- Перевірка введення та видалення даних.
- Перевірка коректності роботи стилів.

Тестування верстки

4. Перевірка 404-их запитів. Помилка 404 зобов'язана вписуватися в загальну концепцію сайту, мати ідентичний стиль, надавати відвідувачам можливість повідомляти адміністратора щодо непрацюючих URL.

404 сторінка зобов'язана вирішувати такі **завдання**:

- привертати увагу,
- пояснювати користувачам ситуацію,
- підказувати можливі варіанти подальших дій.

Тестування верстки

Щоб сторінка 404 приносила ресурсу користь, вона повинна включати наступні елементи:

- перехід на головну сторінку;
- кнопка повідомлення про бите посилання;
- список популярних матеріалів;
- форму пошуку;
- посилання на карту сайту.

Чек-лісти

Чек-ліст – це документ, який описує що має бути протестовано. При цьому чек-ліст може бути абсолютно різного рівня деталізації. На скільки детальним буде чек-ліст залежить від вимог до звітності, рівня знання продукту співробітниками й складності продукту.

Чек-ліст дозволяє:

- не забувати про важливі тести;
- фіксувати результати роботи;
- відстежувати статистику про статус ПЗ.

Чек-лісти

В чек-лісті має бути:

- ✓ список перевірок (з необхідним ступенем деталізації);
- ✓ оточення перевірки:
  - збірка, на якій проводилося тестування;
  - тестове оточення (якщо є);
  - інформація про тестувальників;
- ✓ результат перевірки.

Чек-лісти

Приклад чек-ліста

	Тестувальник	Ольга Д.	Анна П.	Анна П.	Ольга Д.	ID баз-репорту
	Перевірки	Google Chrome 68.0.3285.140	Mozilla Firefox 58.0.2	Opera 51.0.28.30.34	Safari 5.1.7	
1	Наявність сторінки логіна	Passed	Passed	Passed	Passed	-
2	Авторизація з валідними даними	Passed	Passed	Passed	Passed	-
3	Авторизація з невалідними даними	Failed	Failed	Failed	Failed	005475
4	Авторизація з порожніми полями	Failed	Failed	Failed	Failed	005477
5	Реєстрація з валідними даними	Passed	Passed	Failed	Passed	005485
6	Реєстрація з невалідними даними	Passed	Failed	Failed	Passed	005493
7	Лист підтвердження реєстрації	Blocked	Blocked	Blocked	Blocked	005495

Чек-лісти

Пункти можуть містити як лінійну структуру, так і деревоподібну, з розділами/підрозділами або без них. Вони повинні бути максимально короткі та в той же час зрозумілі тестувальнику, який ще не знайомий з додатком. Всі пункти повинні бути оформлені однією мовою.

Як правило, кожен чек-ліст має кілька стовпців. Кожен стовпець призначений для тестування на окремій платформі. Слід завжди вказувати назву пристрою, назви браузерів та їх версії.

Чек-лісти

При проходженні чек-лістів тестувальник зазначає статус навпроти кожного тестованого пункту. Можливі такі варіанти статусів:

- «Passed» – перевірка пройдена успішно, багів не знайдено;
- «Failed» – знайдений один або більше багів;
- «Blocked» – неможливо перевірити, тому що один з багів блокує поточну перевірку;
- «In Progress» – поточний пункт, над яким працює тестувальник;
- «Not run» – ще не перевірено;
- «Skipped» – не буде перевірятися з будь-якої причини. Наприклад, поточний функціонал ще не реалізований.

Чек-лісти

Для більшої наочності, як правило, кожен зі статусів має свій колір.

Всі заведені по чек-лісту баг-репорти повинні бути додані в примітки до комірок зі статусом «Failed». Цілком припустимо додавати примітки до комірок з іншими статусами, якщо це необхідно.

Для комірок зі статусом «Blocked» примітки з посиланнями на баг-репорти також обов'язкові. Однак, як правило, примітка в комірці зі статусом «Blocked» посилається на раніше заведений баг-репорт, який в одному з попередніх пунктів вже відзначений як «Failed». Іншими словами: пункт, одного разу зазначений як «Failed», може бути блокером для декількох або всіх наступних пунктів чек-ліста

Чек-лісти

Основні моменти, які варто враховувати при роботі з чек-лістами:

- ✓ статус «Passed» встановлюється тільки для пунктів, які перевірені і не містять помилок;
- ✓ всі комірки зі статусом «Failed» і «Blocked» обов'язково повинні мати примітки з посиланнями на баг-репорти;
- ✓ після завершенні проходження чек-ліста не повинно залишитися комірок зі статусом «Not run».

Чек-лісти

Правила складання чек-лістів:

- 1. Один пункт – одна операція.** Пункти чек-ліста – це однозначні атомарні і повні операції.
- 2. Починати пункти з іменника.** Складаючи пункти слід дотримуватися уніфікованої форми.
- 3. Складати чек-ліст за рівнями деталізації.** Для зручності проходження чек-ліста, найкраще складати тести в послідовності використання функціоналу.

Чек-лісти

Переваги чек-лістів:

- ✓ Використання чек-лістів сприяє структуруванню інформації у співробітника.
- ✓ Чек-ліст стає пам'яткою, яка допомагає не забути важливі тести.
- ✓ При правильному запису необхідних дій у співробітника з'являється однозначне розуміння завдань. Це сприяє підвищенню швидкості навчання нових співробітників.

Чек-лісти

Переваги чек-лістів:

✓ Чек-лісти допомагають уникнути невизначеності та помилок пов'язаних з людським фактором. Збільшується покриття тестами програмного продукту.

✓ Підвищується ступінь взаємозамінності співробітників.

✓ Економія робочого часу. Написавши чек-ліст одного разу його можна використовувати повторно, з огляду на актуальність інформації.

Чек-лісти

Переваги чек-лістів:

- ✓ Використання статистики: хто, коли, що проходив (з деталізацією по збірці продукту та оточенню, на якому проводилося тестування).
- ✓ Можливість оцінити стан продукту, готовність до випуску.

Чек-лісти

Недоліки чек-лістів:

- ✓ початківці тестувальники не завжди ефективно проводять тести без достатньо докладної документації;
- ✓ чек-лісти неможливо використовувати для навчання початківців співробітників, так як в них недостатньо докладної інформації;
- ✓ замовнику або керівництву може бути недостатньо того рівня деталізації, який пропонують чек-лісти.